

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ו' כסלו תשע"ט | דף היומי בבלי: מנחות צו.
דף היומי בהלכה: מסעיף ט"ו עד סעיף כ"ב.
מוסר: חובת השמירה פתיחה מ"ואפילו בעובדי כוכבים" עד "וזהו אפילו בסתם".
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"א עד פ"ג 'והחכם המבין'.

הדף היומי בהלכה

יש הצפת מים בבית - האם מותר להוציא את ספרי הקודש לרחוב?

וכאשר התפילין מונחים בנרתיק, כמקובל - מותר להוציאם בשבת יחד עם הנרתיק; ואף אם מונחים בנרתיק גם חפצים אחרים, ואף חפצי מוקצה, כגון דיו לתפילין - אין צורך לנערם תחילה מתוך הנרתיק, מחשש שמא העיכוב יגרום לכך שהתפילין ייפגעו; וכך הדין גם כשהספרים מונחים בקופסה וכדומה.

[שו"ע שלד, טו-יח, ומשנ"ב מג, מד רמט]

הרואה ספרי קודש, דהיינו ספרי משנה וגמרא מודפסים וכיוצא בהם, וכל שכן ספרי תנ"ך הכתובים בדיו על גבי קלף, וכן תפילין, הנתונים בסכנת נזק ובזיון - כגון שריפה, הצפת מים, וגניבה - עליו להצילם. ובשבת, יש להוציאם מהבית אף לחצר שאין בה 'עירוב חצרות' וכדומה; ובמקום הצורך - מותר אף לומר לגוי להוציאם אף לרשות הרבים, כיון שהתירו איסור אמירה לגוי על מנת למנוע נזק ובזיון כתבי הקודש.

הדף היומי בהלכה

טלטול מוקצה למניעת הפסד מרובה - הדעות השונות

ויש אומרים שאם צריך להוציא ספרי קודש לחצר שאין בה עירוב חצרות וכדומה (ראה לעיל) - מותר להניח את הספרים בכלי שהמוקצה מונח בו, כדי להוציאם אגב הספרים; אך יש אומרים שאין היתר להוציאם אגב הספרים לחצר כזו, אלא כשהספרים הונחו בכלי שבו המוקצה כבר לפני השבת, בטרם פרצה השריפה.

[שו"ע שלד, טז-יז, ומשנ"ב מג, מה, מו רמז, שעה"צ מא, וביה"ל ב, ד"ה ויש;

ביאורים ומוספים דרשו, 44]

יש אומרים שמותר לטלטל חפץ של מוקצה החשוב מאוד לבעליו, כאשר קיים חשש כי יישרף בשריפה שפרצה בשבת; (אולם, אסור להוציא מהבית שבו פרצה השריפה, כי אם בתנאים שבהם מותר להוציא חפצים מבית שפרצה בו שריפה, ראה שולחן ערוך לעיל, א-יא). ויש אוסרים, אך מתירים, לצורך מניעת הפסד הממון המרובה - להניח חפץ המותר בטלטול על גבי המוקצה, ולטלטלו כביכול אגב חפץ היתר.

הדף היומי בהלכה

מה דינם של שביבי הנייר הנושרים מהספר בעת קדיחת חורים לצורך כריכתו?

ומספר שכבר למדו בו - אין לחתוך את חלקי הנייר החלק שבעמודי הספר, אף לשם כתיבת דברי תורה בניירות אלו. ושביבי נייר הנושרים מהספר בעת קדיחת חורים בו לצורך כריכתו בחוטים, כמצוי בימינו - אם טרם למדו בספר, אין בהם קדושה, כנ"ל, אך אם כבר למדו בו, יש לגנוז את השביבים.

[משנ"ב שלד, נ; ביאורים ומוספים דרשו, 46]

בעת כריכת ספר, חותכים את גליונות הדפוס, ונותרים חלקי נייר חלק שהיו מחוברים לספר; וניירות אלו אינם טעונים גניזה, כי הרי זה כאילו התנו מראש שלא תהיה בהם קדושה, שהרי נועדו לחיתוך. ונחלקו הפוסקים בדינם: יש אומרים שאם כי אינם טעונים גניזה - אסור להשליכם לאשפה; ויש אומרים שניתן להשליכם לאשפה כשהם עטופים היטב, אך אין להעבירם למיחזור, כיון שבאופן זה עלולים להגיע לשימוש בזוי מאוד.

פעם הלכתי לחתונה באולמי וגשל. הגעתי מאוחר, לריקודים. כשהתקררתי, צעד לפניי זוג חילוני. שמעתי שהאיש אומר לאשה: "בואי ונראה חתונה אצל הדוסים". הסתקרנתי, עליתי אחריהם...

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל חושף את השקר שמאחורי ה'עולם הזה' של עשיו...

אחת ואחת מכל צד, הלב התפלץ מקנאה. וחשבת: עכשיו אני מוזמן אליך, וכמה ילדים לך, שבעה, שמונה, עשרה, בלי עין הרע. לא אוכל לשאת זאת!! "יענקל, יענקל, ידעתי שאני עומד לוותר על העולם הבא" - איזה עידון לשון, במקום לומר: לנחול גיהנום! - "אבל לא שיערתי שאפסיד גם את העולם הזה!"...

הם מקנאים בנו, ויש להם במה. ובענין זה: פעם הלכתי לחתונה באולמי וגשל. הגעתי מאוחר, לריקודים. כשהתקררתי שמעתי את התזמורת, ולפני הלך זוג חילוני. כנראה, קרובי אחד הצדדים שמעתי שהאיש אומר לאשה: "בואי ונראה חתונה אצל הדוסים". הסתקרנתי. ענין אותי, כיצד הם רואים אותנו. עליתי אחריהם. עמדו וצפו בעזרת הגברים, במעגלים הצפופים, והאשה אמרה: "מסכנים, המחיצה הזו מפרידה בין הגברים לנשים - אבל אתה יודע", אמרה בפליאה, בקנאה, "הם רוקדים!" אה, יש להם במה לקנא - אנחנו רוקדים!

הכרתי אדם שגדל בבית דתי, וגלש. שוחחתי אתו, והודה על האמת: חלש אופי הוא, ואינו יכול - זה שקר, אבל כך הוא אמר - לשים רסן ליציריו. יודע הוא ששומרי התורה יזכו לעולם הבא, אבל הוא נוהה אחר העולם הזה. כמה שניסיתי להסביר לו ששומרי המצוות אשריהם בעולם הזה, מלבד ה'טוב לך' לעולם הבא, נפלו הדברים על אוזניים ערלות. לא זו בלבד, אלא בטוח היה שאין הוא לבד. אי אפשר לגדל דור בבועה, במנותק מן העולם הגדול. "הם יפזלו, ויושפעו, ויפנו לכם עורף, עוד תראה". ובכן, אמרתי לו, רואים אנו את עולם הישיבות פורח, עולם התורה גדל, דור לתפארת, מאושר וגאה. ולא עוד, אלא שהמונים נוהרים ומצטרפים, חוצים את הקוים בדרך ההפוכה. מה תאמר על כך? שאלתיו.

תחזיתו התנפצה והופרכה. "אומר לך", השיב, "הם אכולי אכזבות, חיייהם משמימים, והאמונה מספקת להם עוגן, משענת איתנה, ונותנת להם סיפוק, מעניקה ענין לחייהם"..." חייכתי, מי כמוהו מבין אותם. ואמרתי: למה אתה עומד, תשב. לא הבין, למה לשבת? הסברתי: שב 'שבעה' על עצמך, על חייך שאבדו לשוא! נטשת דת אמת, כי רצית 'עולם הזה'. כעת מודה אתה, שהמונים שבים בתשובה כדי להשיג סיפוק בעולם הזה, מלבד חיי העולם הבא. הפסדת אפוא את שני העולמות, איבדת חייך בידך, האם לא תתאבל עליהם? נאנח, הודה לדברי, אבל 'שבעה' לא ישב. וכדין עשה, שהרי המתאבד אין מתאבלים עליו...

(דברים שנאמרו במסע התפילה לראדין וולאז'ין ע"י 'דרשו', כ"ד אלול תשע"ה; מתוך הספר 'סברי מרנן')

ידוע שיעקב ועשיו חלקו ביניהם את העולמות, עשיו נטל לחלקו את העולם הזה ויעקב את העולם הבא (ילקוט שמעוני תולדות, קיא). אף כל בן ישיבה סבור שהוא והחילוניים חילקו את העולמות. הוא נטל את העולם הבא והחילוניים נטלו את העולם הזה... הבה נראה איזה "עולם הזה" היה לעשיו...

יעקב היה איש תם, יושב אוהלים. שקד על אוהלי תורה ותפילה. עשיו היה איש העולם הגדול, איש יודע ציד, איש שדה. התעיף, ורעב. מה עשה? ידע את הכתובת, בא אל יעקב. יש לו אח כולל'ניק, שם יש בטח מה לאכול. מצא שם נזיד, ומכר עבורו את בכורתו. אחיו שוקד על התורה, בעוד עשיו לוקח אישה ועוד אשה. הולך לצוד ציד כדי לקבל את הברכות, ורבקה שולחת את יעקב לקבל אותן. הלבשה אותו בבגדי החמודות של עשיו המופקדים אצלה. כתב רש"י: "והלא כמה נשים היו לו, והוא מפקיד אצל אמו? אלא שהיה בקי במעשיהן, וחושדן (בראשית כז, טו)... הרי לנו "עולם הזה" נוסח עשיו.

סוף דבר, שמגיע יעקב אחיו עם משפחתו אל אביו, לוקח עשיו את נשיו וצאצאיו, את מקנהו וכל קנינו, "וילך אל ארץ" - פירש רש"י: לגור באשר ימצא מפני יעקב אחיו (בראשית לו, ו). מה יש, מה קרה, בכל ארץ ישראל אין מקום לשתי המשפחות? האושר המשפחתי של יעקב היה לצנינים בעיניו!... כי לא העולם הבא בלבד, גם העולם הזה, לנו הוא! ואספר - היה לי חבר בישיבה, בביאליסטוק. במלחמה עבר עליו מה שעבר, היה גם בסיביר, ירד מהפסים, פרק עול מצוות. הקשר עמו נותק, שמעתי שעלה לארץ, אך לא ידעו למסור פרטים. חייכתי לבחירות, ואיתרתי את שמו בספר הבוחרים. מצויד בשם ובכתובת חיפשתי בספר הטלפונים של אותו אזור, ומצאתיו.

התקשרתי ואמרתי: מדבר יענקל קריניקער, כך קראו לי בישיבה, על שם עיר הולדתי. כמה התרגש!... "שמעתי שהחזקת מעמד", אמר, כאילו היתה זו גבורה מיוחדת להישאר יהודי. זו היתה דרכו להצדיק את עצמו. לא הנחתי לו. דרשתי שיבוא אלי לשבת. לשבת שלמה לא הסכים, אבל יש לו קרובים בעיר גבעתיים הסמוכה. יתארח אצלם בשבת, ויבוא לסעוד בליל שבת. בליל שבת קודש לאחר התפלה שבת לביתי. המתנתי שעה ושעתיים, ולא בא. ביום ראשון התקשרתי: שמואל, מה איתך? "יענקל, עמדתי בדיבורי. התארחתי בגבעתיים, והלכתי לבני ברק..." הנה כי כן, חשדתי בו חינום. ובכן, מה קרה? אמר, כמעט בבכי: "יענקל, אל תכעס עלי. הלכתי ברחובות בני ברק, ראיתי אברכים ממהרים לבתי הכנסת וילדיהם סביבם, שלושה, וארבעה, וחמשה. ראיתי נשים דוחפות עגלות תאומים ואחד בעמידה ועוד

"אבא אמר לי שקיבל מכתבים שצריך לשלם 'חשמל' ו'ארנונה', הוא רצה לדעת איך מגיעים ל'חברת חשמל' על מנת לשלם את חובו ומתי הוא יוכל לנסוע אל בניין העירייה כדי להפקיד את מעות הארנונה

בניו של הגאון הגדול רבי אליהו שמרלר זצוק"ל מעלים זכרונות ורשמים אחר מיטת אביהם ראש ישיבת צאנז

לא ידע היכן שוכנת המכולת השכונתית. הוא מעולם לא ביקר במכולת. מעולם לא ראה איך חנות נראית מבפנים. זה לא עניין אותו. הוא לא הכיר בצורת המטבע - לא שהיה נאיבי או תמים, הוא היה חכימא דיהודאי והיה קולט הרי הרים במחשבה של רגע, אולם כל דבר ששם 'עולם הזה' חתום עליו, לא עניין אותו.

"את המשכורת החודשית שקיבל מהישיבה - מציין ר' דוד - הוא היה מעביר בשלמות לאמנו ע"ה שהיתה מסורה לתורתו בכל נימי נפשה. היא ניהלה את כלכלת הבית והוא אפילו לא ידע כמה כסף משלמים לו במשכורתו". חיוך פושט על פניו של הג"ר יעקב ישראל כשהוא נזכר באותה תקופה בה חלתה אמו ע"ה ועול הבית נפל על כתפיו של ראש הישיבה בן השמונים. "אבא זימן אותי אליו ואמר לי שהוא קיבל מכתבים שצריך לשלם 'חשמל' ו'ארנונה', הוא רצה לדעת איך מגיעים ל'חברת חשמל' על מנת לשלם את חובו ומתי הוא יוכל לנסוע אל בניין העירייה כדי להפקיד את מעות הארנונה. עד כדי כך הוא היה רחוק כמטחוויו קשת מהעולם הזה עד שלא עלה בדעתו שאולי לא צריך לנדוד למרחקים על מנת לשלם חשבונות שוטפים".

הג"ר חיים טוען: "עצם אופן לימודו של אבינו משך כל השנים היה שילוב עצום של תורה ומידות טובות. הבית היה צר מהכיל והוא היה יושב משך מרבית שעות היום בשולחן המרכזי בבית שהיה מונח ב'הול' (סלון לא היה בבית...) יושב היה ראש הישיבה עם ערימת ספריו כשבקצה השולחן יושבות הרבנית ע"ה עם בנות המשפחה ועוסקות בשלחן. מעולם לא היה מעיר להם מילה אחת, מעולם לא הרים קולו. הוא היה מתרכז בשלו והן בשלחן. מדי פעם אף היה מפסיק לרגע מתלמודו, נותן להן הרגשה טובה וזורק מילה ושתיים בהקשר שיחתן וממשיך בתלמודו בריכוז מלא. כך משך עשרות שנים".

הבית מתמלא בעוד מנחמים, רבנים ויושבי על מדין, ואנו קמים לאמירת "המקום ינחם אתכם..." ומכוונים על העם היהודי כולו: "המקום ינחם אתכם, יהודים בכל מקום שאתם, באבדתו של ענק תורני זה".

(עש"ק פרשת תולדות | א' כסלו תשע"ט | המבשר תורני)

תורתו של ראש הישיבה - ידעו הכל - בלולה עם מידות טובות, עם סבלנות ומתינות. תורה העם דרך ארץ ממש. אם התלמידים נוכחו בזה, בני הבית על אחת כמה וכמה.

ר' מרדכי: "כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז שליט"א אמר אמש בהלוייתו של אבינו שאם בתורה היה ראש הישיבה 'גאון הדור', הרי שבמידות טובות היה 'גאון הגאונים'. מידותיו היו אצילות, הוא הרגיל כל אבר מאבריו להיות משועבד למוח, לפעול אך על פי מידותיו הטובות. אפשר להגיד עליו בלי גוזמה שהוא היה הסבלן הגדול ביותר בדור כולו!"

ר' יצחק פסח מספר על פרופסור ידוע שם אותו שכר בדמים מרובים לבדוק את מצבו הבריאותי של ראש הישיבה. הפרופסור המכובד הגיע אל המעון בחיפה ומשך שלוש שעות בדק את ראש הישיבה ביסודיות. היה זה בשנה האחרונה. הפרופסור שכבר ראה בחייו פעם ופעמיים יהודים בני שמונים ותשעים אשר תשש כוחם, סיים את הבדיקות בהתפעלות רוטטת. "מעולם לא נתקלתי בן אנוש עם מידות תרומיות כאלה", הוא ציין כשעיניו בורקות. הבנים כולם מספרים על אביהם הגדול שלעולם לא דיבר על כאבים שתקפוהו, לעולם לא נאנח וצעק כשייסורים איימו למוטט את גופו. ר' דוד מספר על ניתוח מורכב מאוד שראש הישיבה עבר בראשו ולאחר הניתוח התעניין הרופא המנתח האם הוא חש כאב. "אבינו השיב לו: הכל בסדר. הכל טוב. אל תדאג. לא כואב כלום. ואילו הרופא הסתובב אלינו, הבנים, וציין באוזנינו: 'לא כואב הוא אומר? אוהו כואב, הוא סובל מייסורים מרים', אבל אבינו מעולם לא נתן לכאב להפוך מאן-דאמר בחייו ובהרגשותיו".

ר' יצחק פסח שולף מהארון כרך של 'דברי אליהו', מחידושו של ראש הישיבה זצוק"ל אשר הנהלת הישיבה הדפיסה, הוא פותח את הכריכה החיצונית ומראה לנו את חתימת ידו של ראש הישיבה בתוך הספר: אליהו שמואל שמרלר. "כשהיו מביאים לאבא את ספרי חידושו שהוציאו לאור. הוא היה ממחר לצייץ בענוותנות מופלגת את שמו בעמוד הראשון של הספר. הוא 'תפס' לעצמו ספר. בענוותנותו הרבה הוא לא הרגיש שמדובר בספר שלו. הוא לא היה צריך כלום, לא הכיר את העולם הזה ולא שם מעייניו בדבר מלבד בתורה הקדושה".

הג"ר חיים: "משך יובל שנים התגורר אבינו בקריית צאנז ועד יומו האחרון

"אנא, עשה עמי אות לטובה. בכסף שקיבלתי מחברי אקנה כרטיס הגרלה, ואם ארוויח בו די כסף כדי לכסות את כל החובות - אני מקבל על עצמי שזה יהיה כרטיס ההגרלה האחרון שאקנה בחיי"

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א בסיפור 'טרי' שאירע בליל המישי פרשת וירא תשע"ט

אותו הבית נמצא בסמוך לחנות המוכרת כרטיסי הגרלה. בעוד מהלך הרהר הבחור בכל מה שעבר עליו היום - בווידי הגדול שהתוודה לפני ראש הישיבה, ובכלל בחרטתו הגדולה על דרכים נלוזות אלו, ובפיו החל שופך נפשו ושיחו לפני אביו שבשמים, ואלו היו דבריו: "רבש"ע, אבי שבשמים, רחם נא עלי, ברצוני לפתוח דף חדש בחיי, אבל ה'חובות' מעיקים עלי. אנא, עשה עמי אות לטובה, בכסף שקבלתי מחברי אקנה כרטיס הגרלה, אם ארוויח בו די מעות לכסות החובות - הריני מקבל עלי שזה יהיה כרטיס הגרלה האחרון שאקנה בחיי" (אף שאין מכפרים עבירה ע"י אותה עבירה, אבל הקב"ה שומע תפילת כל פה, אפילו תפילת 'דקרייה אפום מחתרתיה')... מה עשה הקב"ה, הלה נכנס ונתן למוכר את פרוטותיו, וזה מילא בעבורו את המספרים, ואכן, מן השמים נענו לו, ולמחרת בליל שישי שלח להודיעו שמהשמים האירו לו פנים וזכה בהגרלה זו בסך 3,000 שקלים, כחשבון החובות - לא פרוטה אחת יותר ולא פחות.

(באר הפרשה)

סיפור שאירע ממש בימים אלו, אותו סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: זה עתה שמעתי מבחור ירא שמים שמנערותו נחלה ל"ע במחלת קנית הלאטער"י (לוטו) וכרטיסי הגרלה למיניהם, ה' ישמרנו מהם ומהמונם. כל פרוטה שחוקה שבאה לידו, יצאה תיכף מידו לדידי מוכר ההגרלות, ולא עוד אלא שהרבה ללוות כספים ומעות לצורך כך.

לפני כשבוע מצא את עצמו בעל חוב של שלושת אלפי שקלים - סכום עתק לבחור. בצר לו פנה אל ראש הישיבה והסיח לבו כי ברצונו להפוך ל'בעל תשובה' - לעזוב את דרכיו והגרלותיו, לפתוח דף חדש, אלא שהחובות אשר השתרגו על צווארו לא נותנים לו מנוח. ציווה עליו רה"י שיכתוב על הנייר את שמות כל בעלי חובותיו והסכום שהוא חייב להם, ולאחמ"כ נראה מה לעשות, וכן עשה.

בלילה ההוא - ליל המישי פרשת וירא תשע"ט, ביקש ממנו חברו - שכנו בפנימיה, שיעביר חבילת בגדים מחדרו לבית הוריו שברחוב פלוני - במרחק הליכה של כמה דקות מהישיבה, ותמורת השליחות ייטיב עמו בכמה פרוטות.

עד מהרה התברר שבתפילין של ראש הייתה חסרה מילה, וכל המגיהים שבדקו במשך השנים את התפילין לא גילו זאת. במילים אחרות: ברגע זה נודע ליהודי שלנו שמעולם לא הניח תפילין!

"היינו בטוחים שמרוב הצער וההלם שאחזו בו, האיש פשוט יצא מדעתו", אמרו ראשי המכון

ברגע זה שבו מקבלים את התשובה הכל-כך נוראה על המילה-החסרה, ודווקא עכשיו כשהיצר עלול להשתלט עלינו ולהכניס בלבנו מחשבות של דכאון, שבהן השי"ת מואס יותר מכל דבר אחר, זה הזמן לפתוח בריקוד, ולשמוח עד אין קץ, ולזכור שהחל מבוקר המחרת - התפילין שלנו כבר יהיו כשרות ומהודרות! זה מהלך כל-כך בריא ומתוקן! כך צריך להתנהג בנו של מלך מלכי המלכים! לא להביט יותר מידי על העבר, אלא לקבל על עצמו לפתוח, החל מרגע זה, בהתחדשות של ממש, שתרענן אותו ואת כל עבודת-הקודש שלו.

ב'באר הפרשה' מובא שכ"ק האדמו"ר מגור, בעל ה'לב שמחה' זצ"ל, הביא על הענין הנ"ל ראייה מופלאה מדברי הירושלמי (פאה, פ"ח ה"ח), שם מסופר שרבי יוחנן וריש לקיש הלכו לרחוץ בחמי טבריה, ובדרכם פגע בהם עני וביקש מהם נדבה. אמרו לו, כשנחזור מהמרחץ ניתן לך. משחזרו, מצאו שבינתיים גווע האיש ומת. אמרו, לא זכינו לטפל בו בחיינו, נטפל בו במיתתו. כאשר טפלו בו, מצאו עליו כיס מלא דינרים, עיי"ש בירושלמי.

הבה נתבונן מה היה עושה אדם מן השורה בראותו שהוא-עצמו גרם לעני למות. הרי היה מתמלא בצער, ומכאובים היו תוקפים אותו על כל שהיה גורם לכך, וכולו היה אומר יאוש... ולא כך היתה דרכם של האמוראים, שלא הביטו אלא על העתיד, והתבוננו מה יש בידם לעשות ולשפר מאכן ואילך. והנה, אם לא היו מתחזקים לטפל בו לאחר מיתה, היו נשארים באבלם וצערם לעולם, והיו בטוחים שהם גרמו למיתתו.

("קול ברמה" - גליון 317, שלהי שבט תשע"ז)

כל מי שמתמצא ולו קמעה בהלכי-הרוח של הדור שלנו, יודע שבמצב כזה, כשאדם מיצר על חטאיו, ואינו מסוגל לפרוץ את החומה המעיקה עליו - הדרך הטובה ביותר היא לשכוח את כל מה שהיה עד עתה, ולהחליט שאנחנו פותחים דף חדש! מעכשיו, נשתדל לרצות את קוננו, ונלך בדרכיו, ונעשה כל אשר ציווה. בהקשר זה, שמענו באחד ממכוני הסת"ם בבני ברק סיפור מופלא שאירע בתקופת הטרומ-מחשב, כשכל עבודת ההגהה על ספרי התורה, התפילין והמזוזות, נערכה ע"י מגיהים בשר-ודם, ולא באמצעות המחשב.

יום אחד הגיע יהודי כבן 80 למכון הסת"ם ומסר את תפיליו לבדיקה. עד מהרה התברר שבתפילין של ראש היתה חסרה מילה, וכל המגיהים שבדקו במשך השנים את התפילין לא גילו זאת. במילים אחרות: ברגע זה נודע ליהודי שלנו שמעולם לא הניח תפילין! ראשי המכון לא ידעו כיצד להודיע על כך ליהודי הקשיש. הרי הוא עלול להתעלף בו-במקום! והנה, היהודי מגיע לקבל את התפילין בחזרה, וכשהוא שומע את תוצאות הבדיקה, הוא פורץ ב...ריקוד נלהב. "היינו בטוחים שמרוב הצער וההלם שאחזו בו, האיש פשוט יצא מדעתו", אומרים לנו ראשי המכון. אבל לא חלפו כמה שניות והם ידעו שלא הבינו נכון, ולא ירדו לסוף דעתו.

"אתם יודעים למה אני רוקד, למרות הצער הגדול שאני נתון בו?", אמר הקשיש: "מפני שעכשיו אני יודע שלפחות החל ממחר, אניח תפילין כשרות!!! אם לא הייתי מוסר את התפילין לבדיקה, יתכן שהייתי הולך מן העולם בלי מצוות תפילין!!! נו, האם על דבר כזה לא צריך לרקוד?" ...

מה רב הוא הלך שבני הדור שלנו צריכים ללמוד מתגובתו של הקשיש ההוא! הלא אף אחד אינו חולק על כך שמי שלא הניח תפילין כשרות עד גיל 80, צריך בשלב מסוים לעשות גם תשובה על כך... ויפה שעה אחת קודם... הלא מדובר כבר בגיל מתקדם, ואיש אינו יודע מה יילד יום... הכל נכון! אבל דווקא

לאחר שסיים רבינו את הוועד קרא לי לצד ואמר לי בחיבה: כמו שלמדנו על הצמחים, כן הוא בעניין העלייה הרוחנית של האדם. למרות שעלייתו רצופה ומתעלה מרגע לרגע, ייתכן שלא יבחין בזה מיד

מוסר השכל שהפך לצוואה אחרונה

רצופה ומתעלה מרגע לרגע, ייתכן שלא יבחין בזה מיד ורק לאחר תקופת-מה יבחין עד כמה עלה ונתעלה. והסביר התלמיד: רבינו בחכמתו הכיר את טבעי, שהייתי מלא מרץ וחסר סבלנות, וידע שקרוב אני ליפול ברוחי אם לא אחוש בעלייתי הרוחנית, וייראה בעיני שלשווא כל עמלי. בדברים אלו עודד את רוחי שלא אתייאש וסוף ההצלחה לבוא, ואז תהיה מורגשת בכל עוצמתה. והוסיף אותו התלמיד: ביום שלישי בשבוע שלאחר מכן נסתלק רבינו מעמנו, ודברים אלו שאמר לי היו אצלי כצוואתו האחרונה ואכן עמדו לי בכל תהלוכות החיים. (באר מחוקק)

"כי הבחינה בברואים והבאת ראייה מהם לחכמת הבורא ית', אנו חייבין בה מן המושכל ומן הכתוב ומן הקבלה..." (שער הבחינה פרק ב) אחד מתלמידי של הגאון רבי חיים מרדכי קטץ זצ"ל ראש ישיבת טלז קליבלנד, סיפר: בשבת האחרונה לחייו של רבינו באנו לביתו קבוצת בחורים כמדי שבת לשמוע ועד בחובות הלבבות. באותה שבת למדנו בשער הבחינה על עניין ההתבוננות בצמחים, שלמרות שהצמיחה הינה כל הזמן וללא הפסק, אינה ניכרת מרגע זה לזה שלאחריו, אלא רק אחרי תקופת מה. לאחר שסיים רבינו את הוועד קרא לי לצד ואמר לי בחיבה: כמו שלמדנו על הצמחים, כן הוא בעניין העלייה הרוחנית של האדם. למרות שעלייתו

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

האם מותר ללחוץ על חשוד להודות במעשה המיוחס לו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

כי אם על ידי התובע - לא ניתן רשות הזה". הדברים מצויים ונוגעים למעשה, במקרים שמתעורר אצל אדם חשד, מחמת אומדן כלשהו, על פלוני שגרם לו היזק, והוא מחליט לעשות דין לעצמו - לתפוס ממנו ממון, או ללחוץ עליו באמצעים אחרים. בדברי 'חפץ חיים' מבואר שהדבר אסור, וכפי אחת הדוגמאות שהוא מביא לכך (באר מים חיים ס"ק ל): "...שהיה לו היזק גדול בעיסקא, ויצא קול על אחד שהוא עשה לו ההיזק הזה, ויש על זה דברים ניכרים ממש, מכל מקום אסור לתפוס ממנו ממון אפילו שלא בעדים בשביל זה, כל זמן שלא נתברר הדבר, רק יכול לתובעו שילך עמו לדין".

הסעיפים הנלמדים היום (הלכות לשון הרע כלל ז' סעיפים יא-יב) עוסקים בסעיפים הקודמים למדנו, שגם לשון הרע שיש בו 'דברים ניכרים ממש' שהוא אמת, מותר רק להאמין לו [אם אין במה לדון לכף זכות], אך לא לספרו לאחרים, וגם אסור לסמוך על היתר זה להפסידו בממון או להכותו. בסעיפים הנלמדים היום (כלל ז' סעיפים יג-יד) ממשיך 'חפץ חיים' בענין זה וכותב: "ולפעמים ניתן רשות לבית דין מפני צורך שעה, כגון שאחד בא לצעוק לפנייהם על דבר גניבה... והוא משער בוודאי בדברים הניכרים ממש שפלוני גנב ממנו החפץ, וגם הבית דין רואים את הדברים הניכרים או שעדים העידו לפנייהם על הדברים הניכרים, ניתן להם רשות להכותו. אבל ליחיד, או אפילו לבית דין - רק שלא נתברר להם הדברים הניכרים